REGLUR

um notkun persónuhlífa.

I. KAFLI
Almenn ákvæði.

1. gr.
Gildissvið.

1. Reglur þessar gilda um persónuhlífar sem ætlaðar eru til notkunar á vinnustöðum sem lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum gilda um. Reglurnar gilda jafnframt um persónuhlífar sem seldar eru eða leigðar jöfnum höndum til notkunar við atvinnurekstur og einkanota almennings séu þær ekki háðar öðrum lögum eða reglum.
2. Reglurnar gilda ekki um:
   a) venjuleg vinnuföt og einkennisbúninga sem ekki er sérstaklega ætlað að vernda öryggi og heilsu starfsmanna,
   b) búnað sem notaður er af þeim er sinna neyðaraðstoð og björgun,
   c) persónuhlífar sem notaðar eru af lögreglu eða öðrum sem sjá um að halda uppi lögum og reglu,
   d) persónuhlífar til nota í eða á ökutækjum,
   e) íþróttabúnað,
   f) búnað til sjálfsvarnar eða viðvörunar,
   g) færanlegan búnað til að finna og staðsetja hættur eða hluti sem geta verið skaðlegir.

2. gr.
Skilgreining.

Í reglum þessum merkir hugtakið persónuhlífar allan búnað, sem starfsmanni er gert að klæðast eða halda á, sér til verndar gegn einni eða fleiri hættum sem stefnt geta öryggi hans og heilsu í voða svo og allan viðbótar- eða aukabúnað sem ætlað er að þjóna þessu hlutverki.

3. gr.
Meginregla.

Nota skal persónuhlífar þegar ekki er hægt að komast hjá áhættu eða takmarka hana nægilega með tæknilegum ráðum sem veita almenna vernd eða með ráðstöfunum, aðferðum eða annarri tilhögun við skipulagningu vinnunnar.

II. KAFLI
Skyldur atvinnurekenda.

4. gr.
Almenn ákvæði.

1. Persónuhlífar sem notaðar eru skulu uppfylla gildandi reglur á Evrópska efnahagssvæðinu (EES) um gerð, hönnun og framleiðslu á persónuhlífum, að því er varðar öryggi og hollustuhætti. Allar persónuhlífar verða að:

   a) henta til varnar þeirri áhættu sem um er að ræða án þess að þær leiði sjálfar til aukinnar áhættu,
   b) hæfa ríkjandi aðstæðum á vinnustað,

c) miðast við vinnuvistfræðilegar kröfur og heilsu starfsmannsins,
d) vera mátulegar fyrir þann sem þær ber er þær hafa verið stilltar eftir því sem nauðsyn krefur.

2. Þegar áhætta er þess eðlis að starfsmaður þarf að bera fleiri en eina gerð persónuhlífa samtímis verða slíkar hlífar að falla hver að annarri þannig að þær veiti ekki minni vernd en áður.
3. Ákvarða skal við hvaða skilyrði ber að nota persónuhlífar á grundvelli þess hve mikil áhættan er, hve oft menn þurfa að starfa við hana, aðbúnaðar hvers og eins starfsmanns við vinnu svo og þess hversu mikla vernd persónuhlífarnar veita.
4. Persónuhlífar eru eðli sínu samkvæmt ætlaðar til einstaklingsnota. Ef aðstæður krefjast þess að persónuhlíf sé notuð af fleiri en einum manni skal gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að slík notkun hafi ekki skaðleg áhrif á notendur hvað varðar heilsu og hreinlæti.
5. Séð skal fyrir nægilegum upplýsingum um hverja gerð persónuhlífa, sem kröfur eru gerðar um samkvæmt 1. og 2. tölul., og þær hafðar handbærar innan fyrirtækisins og/eða stofnunarinnar.
6. Atvinnurekandi skal láta persónuhlífar í té endurgjaldslaust og tryggja með nauðsynlegu viðhaldi, viðgerðum og endurnýjun að þær séu í góðu lagi og svo hreinar að fullnægjandi teljist. Heimilt er þó að gera samkomulag um, í samræmi við venjur eða kjarasamninga, að starfsmaður taki þátt í kostnaði við vissar tegundir persónuhlífa séu þær ekki eingöngu notaðar á vinnustaðnum.
7. Atvinnurekandi skal upplýsa starfsmann fyrirfram um þá hættu sem persónuhlífunum er ætlað að vernda hann gegn og skyldu hans til að nota slíkar hlífar.
8. Atvinnurekandi skal sjá til þess að starfsmaður fái þjálfun og ef við á sýnikennslu í notkun persónuhlífa.
9. Persónuhlífar er einungis heimilt að nota í því skyni sem tilgreint hefur verið nema við sérstakar aðstæður sem heyra til undantekninga. Nota verður þær í samræmi við notkunarleiðbeiningar sem þurfa að vera starfsmönnum vel skiljanlegar.
10. Atvinnurekandi skal með hliðsjón af þeirri vinnu sem fram fer og eftir því sem nauðsyn krefur setja upp eitt eða fleiri skilti sem gefa til kynna hvaða gerðir af persónuhlífum ber að nota á viðkomandi vinnustað. Skiltin skulu samræmd gildandi reglum um öryggisskilti á vinnustöðum, vera úr varanlegu efni og skal þeim haldið við á fullnægjandi hátt.

5. gr.

Mat á persónuhlífum.

1. Áður en persónuhlífar eru valdar þarf atvinnurekandi að meta hvort þær persónuhlífar sem hann hyggst nota fullnægi kröfunum í 1. og 2. tölul. 4. gr. Mat þetta skal fela í sér:
   a) að áhætta sem ekki er hægt að forðast með öðru móti sé greind og metin,
   b) að þeir eiginleikar sem persónuhlífar þurfa að hafa til að koma að gagni sem vörn gegn áhættu þeirri sem um getur í a-lið séu skilgreindir og sé þar tekið mið af hvers kyns áhættu sem hlífarnar sjálfar kunna að hafa í för með sér,
   c) að þær gerðir persónuhlífa sem fáanlegar eru og hafa þá eiginleika sem um getur í b-lið, séu bornar saman.
2. Mat það sem kveðið er á um í 1. tölul. skal endurskoða ef einhverjum grunnþáttum þess er breytt.

6. gr.

Reglur um notkun.

Starfsmenn skulu að jafnaði nota persónuhlífar í samræmi við leiðbeinandi skrá í II. viðauka, sbr. þó 3. gr. þegar aðrar ráðstafanir teljast betri að mati Vinnueftirlits ríkisins. Í I. viðauka er að finna skrá til leiðbeiningar um ýmsar gerðir og heiti persónuhlífa.

7. gr.

Upplýsingar til starfsmanna.

Starfsmenn eða fulltrúar þeirra skulu fá upplýsingar um allar ráðstafanir sem gripið er til á sviði öryggis og heilsu starfsmanna er þeir nota persónuhlífar á vinnustöðum.

8. gr.

Samráð við starfsmenn og þátttaka þeirra.

1. Hafa ber samráð við starfsmenn eða fulltrúa þeirra og þátttaka þeirra skal tryggð á því sviði sem reglur þessar taka til að viðaukum meðtöldum.
2. Starfsmönnum er skylt að nota þær persónuhlífar sem þeim eru látnar í té á meðan á vinnu stendur. Þeir skulu leggja sitt að mörkum við að ganga úr skugga um að persónuhlífarnar komi að tilætluðum notum og tilkynna um bilanir eða ágalla sem upp kunna að koma.

III. KAFLI
Ýmis ákvæði.

9. gr.

Áfrýjun úrskurða.

Um áfrýjun á ákvörðunum og úrskurðum vegna framkvæmdar á reglum þessum gilda ákvæði 98. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

10. gr.

Undanþágur.

Vinnueftirlitið getur veitt undanþágur frá einstökum ákvæðum þessara reglna vegna tæknilegra breytinga eða þegar aðrar sérstakar ástæður mæla með því.

IV. KAFLI
Refsiákvæði.

11. gr.

Brot á reglum þessum varða ákvæði 99. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

V. KAFLI
Gildistaka.

12. gr.

Reglur þessar eru settar af stjórn Vinnueftirlits ríkisins samkvæmt heimild í 38. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og með hliðsjón af tilskipun 89/656/EBE í 11. tölul. XVIII. viðauka samningsins um Evrópska efnahagssvæðið. Reglurnar staðfestast hér með til að öðlast gildi við birtingu. Jafnframt staðfestir ráðuneytið ákvæði 1. gr. reglnanna samkvæmt 3. mgr. 3. gr. laga nr. 46/1980. Persónuhlífar sem

samþykktar hafa verið áður af Vinnueftirliti ríkisins til notkunar og eru á markaði við gildistöku þessara reglna má einnig nota eftir gildistöku reglnanna.

Félagsmálaráðuneytið, 31. ágúst 1994.

F. h. r.
Berglind Ásgeirsdóttir.

Gylfi Kristinsson.

I. VIÐAUKI
LEIÐBEINANDI SKRÁ (EKKI TÆMANDI) YFIR PERSÓNUHLÍFAR.

HÖFUÐHLÍFAR
— Öryggishjálmar til notkunar t.d. við byggingarvinnu, hafnarvinnu og í ýmsum greinum iðnaðar.
— Létt höfuðföt (t.d. hattar, húfur, hárnet).
— Höfuðhlífar (húfur, kaskeiti, hattar o.þ.h. úr t.d. vatnsþéttu efni).

HEYRNARHLÍFAR
— Venjulegar heyrnarhlífar.
— Eyrnatappar og áþekkur búnaður.
— Hjálmar sem ná niður fyrir eyru.
— Heyrnarhlífar til festingar á öryggishjálma.
— Heyrnarhlífar með viðtæki.
— Heyrnarhlífar með kallkerfisbúnaði.

AUGN- OG ANDLITSHLÍFAR
— Gleraugu á spöngum.
— Hlífðargleraugu sem falla þétt að.
— Hlífðargleraugu gegn röntgengeislum eða leysigeislum, eða gegn útfjólublárri, innrauðri eða sýnilegri geislun.
— Andlitshlífar.
— Rafsuðugrímur og -hjálmar (grímur bornar í hendi eða festar með höfuðbandi eða grímur til festingar á öryggishjálm).

ÖNDUNARFÆRAHLÍFAR
— Öndunargrímur með ryksíum, gassíum eða síum fyrir geislavirkt ryk.
— Grímur með loftbirgðum, einangruðum frá umhverfinu (ferskloftsgrímur).
— Öndunarhlífar með rafsuðugrímu sem taka má af.

HANDA- OG HANDLEGGJAHLÍFAR
Hanskar
— til hlífðar gegn viðkomu (stungu, skurði, titringi o.þ.h.),
— til hlífðar gegn efnaáhrifum,
— fyrir rafvirkja og til hlífðar gegn varmaáhrifum.
Lúffur
— Fingurbjargir.
— Hlífðarermar.

— Úlnliðsstoðir.
— Grifflur.
— Hlífar fyrir lófa og þumalfingur.

HLÍFAR FYRIR FÆTUR OG FÓTLEGGI
— Öryggisskór (lágir skór, ökklaháir skór, stígvél).
— Skór sem hægt er að reima eða kræka frá í skyndi.
— Skór með távörn.
— Skór eða skóhlífar með hitavarnarsóla.
— Skór, stígvél og stígvélahlífar til varnar gegn hita.
— Skór, stígvél og stígvélahlífar til varnar gegn kulda.
— Skór, stígvél og stígvélahlífar til varnar gegn titringi.
— Skór, stígvél og stígvélahlífar sem veita vernd gegn rafmagni.
— Skór, stígvél og stígvélahlífar með einangrun.
— Hlífðarstígvél fyrir vinnu með keðjusög.
— Tréskór.
— Hnéhlífar.
— Ristarhlífar sem taka má af.
— Legghlífar.
— Lausir sólar (sem t.d. veita hitavörn eða stunguvörn).
— Mannbroddar til notkunar á ís, snjó eða hálu undirlagi.

HÚÐVÖRN
— Hlífðarkrem eða -smyrsl.

VÖRN FYRIR BOL OG KVIÐ
— Hlífðarvesti, jakkar eða svuntur til varnar gegn viðkomu (stungum, skurði, skvettum af bráðnum málmi o. s. frv.).
— Hlífðarvesti, jakkar eða svuntur til varnar efnaáhrifum.
— Hitavesti.
— Svuntur til varnar gegn röntgengeislum.
— Nýrnabelti.

TIL VARNAR ÖLLUM LÍKAMANUM
Fallvörn
— Öryggisbelti (gripbelti, stuðningsbelti, sigbelti).
Hlífðarfatnaður
— Hlífðarbúningar til öryggis við vinnu (tvískiptir eða samfestingar).
— Klæðnaður til verndar gegn viðkomu (stungum, skurði o. s. frv.).
— Klæðnaður til verndar gegn áhrifum efna.
— Klæðnaður til hlífðar fyrir bráðnum málmskvettum og innrauðri geislun.
— Klæðnaður til hlífðar gegn hita.
— Klæðnaður til hlífðar gegn kulda.
— Klæðnaður til varnar gegn geislavirkni.
— Klæðnaður til hlífðar gegn ryki.
— Klæðnaður til varnar gegn gastegundum.
— Klæðnaður úr áberandi lituðu endurskinsefni.
— Hlífðarteppi.

II. VIÐAUKI

LEIÐBEINANDI SKRÁ (EKKI TÆMANDI) YFIR STÖRF OG STARFSSVIÐ ÞAR SEM NAUÐSYNLEGT GETUR REYNST AÐ NOTA PERSÓNUHLÍFAR.

1. HÖFUÐHLÍFAR (TIL VERNDAR HÖFUÐKÚPU)

Öryggishjálmar

— Byggingarvinna, sérstaklega vinna á vinnupöllum eða upphækkunum, undir þeim eða hjá þeim, uppsláttur og frásláttur móta, vinna við uppsetningu á búnaði og innréttingum, pallavinna og niðurrif.
— Vinna við stálbrýr, á stálgrindum bygginga, við möstur, turna, vatnsvirki úr stáli, málmbræðslu, stálbræðslu og völsun, stóra geyma og leiðslulagnir, hitakatla og orkuver.
— Vinna í gryfjum, skurðum, stokkum og göngum.
— Malar- og grjótnám.
— Vinna við jarðefnatekju ofan- eða neðanjarðar eða í opnum gryfjum.
— Vinna með naglabyssum og hnoðverkfærum.
— Sprengivinna.
— Vinna í grennd við lyftur og lyftibúnað, krana og færibönd.
— Vinna við málmbræðslu, málmvinnslu, stálbræðslu eða völsun, á málmsmíðaverkstæðum, í eldsmiðjum og málmsteypum.
— Vinna við verksmiðjuofna, geyma, vélar, í geymslum og byrgjum, og við rörlagnir.
— Skipasmíðar.
— Sláturhúsavinna.

2. HLÍFAR FYRIR FÆTUR

Öryggisskór með stálsóla

— Vinna við uppslátt, grunna eða kjallara og vegalagning.
— Vinna á vinnupöllum.
— Vinna við niðurrif.
— Steypuvinna og vinna við byggingareiningar þar sem uppsláttur og frásláttur móta fer fram.
— Vinna á athafnasvæðum verktaka og lagervinna.
— Vinna á þökum. Skórnir skulu veita gott viðnám á þurru sem votu yfirborði.

Öryggisskór án stálsóla

— Vinna við stálbrýr, á stálgrindum bygginga, við möstur, turna, lyftur, vatnsvirki úr stáli, málmbræðslu, stálbræðslu og völsun, stóra geyma og leiðslulagnir, lyftikrana, hitakatla og orkuver.
— Ofnasmíði, vinna við hitalagnir og loftstokka, og vinna við samsetningu á málmeiningum.
— Viðhald og breytingar á mannvirkjum.
— Vinna við málmbræðslu, málmvinnslu, stálbræðslu, á málmsmíðaverkstæðum, í eldsmiðjum, og við heitpressun og þráðdrátt.
— Vinna við jarðefnatekju í opnum námum eða gryfjum.
— Grjótnám og steinhögg.
— Framleiðsla, meðferð og vinnsla á glerplötum og glerílátum.
— Meðhöndlun á mótum til leirbrennslu.
— Fóðrun, fylling og tæming á leirbrennsluofnum.
— Mótunarvinna í leirbrennsluiðnaði og við framleiðslu á byggingarefnum.
— Vinna við flutninga og í vöruskemmum.
— Meðhöndlun á frystum kjötblokkum og ílátum til varðveislu á matvælum.
— Skipasmíðar.

Öryggisskór með varmaeinangrunarsóla
— Vinna á mjög heitum eða mjög köldum flötum og með mjög heit eða köld efni.
Öryggisskór sem auðvelt er að fara úr
— Þar sem hætta er á að bráðin efni flæði um.

3. AUGN- EÐA ANDLITSHLÍFAR
Hlífðargleraugu, gríma eða önnur andlitsvörn
— Suðuvinna, slípun og sögun.
— Sprungufylling og meitlun.
— Steinnám og steinhögg.
— Vinna með naglabyssum og hnoðverkfærum.
— Vélhreinsun á efni sem flísast úr við vinnslu.
— Eldsmíði.
— Mulningur og hreinsun á flísum og brotum.
— Sandblástur.
— Vinna með sýrur og ætandi efni, sótthreinsunarefni og tærandi hreinsiefni.
— Vinna með vökvasprautunartækjum.
— Vinna með bráðin efni og í nálægð þeirra.
— Vinna í hitageislun.
— Vinna við leysigeisla.

4. ÖNDUNARFÆRAHLÍFAR
Öndunargrímur eða öndunartæki
— Vinna í geymum og afluktum rýmum þar sem loft kann að vera blandað gasi eða súrefni kann að skorta.
— Vinna í námunda við útblástur úr málmbræðslum.
— Vinna í námunda við málmbræðsluofna.
— Vinna við þéttingar í ofnum og málmkerum ef hætta er á ryki.
— Málningarsprautun þar sem loftræsting er ófullnægjandi.
— Vinna í göngum, ræsum og annars staðar neðanjarðar þar sem fráveituvatn er leitt.
— Vinna þar sem frysting fer fram, ef hætta er á að kæliefni leki út.

5. HEYRNARHLÍFAR
Heyrnarskjól
— Vinna við málmpressur.
— Vinna með loftverkfærum.
— Störf hlaðmanna á flugvöllum.
— Vinna við að koma fyrir stálþiljum.
— Vinna í trésmíða- og vefnaðariðnaði.

6. HLÍFAR FYRIR BOL, HANDLEGGI OG HENDUR
Hlífðarfatnaður
— Vinna með sýrur og ætandi efni, sótthreinsunarefni og tærandi hreinsiefni.
— Vinna með heit efni eða í nálægð slíkra efna, og þar sem hiti er mikill.
— Vinna við glerplötuframleiðslu.
— Sandblástur.
— Störf í frystiklefum.
Hlífðarsvuntur
— Úrbeining og kjötskurður.

— Vinna þar sem hnífur er dreginn í átt að líkamanum.
Leðursvuntur
— Rafsuða.
— Eldsmíði.
— Málmsteypa.
Hlífar á framhandlegg
— Úrbeining og kjötskurður.
Hanskar
— Rafsuða.
— Mehöndlun á hlutum með hvassar brúnir, þó ekki ef unnið er við vélar þar sem hanski getur fest.
— Vinna við sýrur eða ætandi efni.
Hanskar úr málmneti
— Úrbeining og kjötskurður.
— Vinna þar sem hnífur er notaður reglulega við framleiðslu eða slátrun.
— Þegar skipt er um hnífa í skurðarvélum

7. HLÍFÐARFATNAÐUR GEGN VEÐRI
— Útivinna í regni og kulda.

8. FÖT ÚR ENDURSKINSEFNI
— Vinna þar sem starfsmenn verða að sjást greinilega.

9. FALLVÖRN (ÖRYGGISBELTI)
— Vinna á vinnupöllum og þökum.
— Vinna við uppsetningu á fyrirframgerðum byggingareiningum.
— Vinna við möstur.
— Vinna við gluggaþvott.
— Vinna í göngum og ræsum.
— Vinna uppi í borturnum.
— Vinna á stjórnstöðum lyftikrana hátt yfir umhverfinu.

10. HÚÐVÖRN
— Meðhöndlun á húðunarefnum.
— Sútun.

Nr. 498 31. ágúst 1994

REGLUR

um skjávinnu.

I. KAFLI
Almenn ákvæði.

1. gr.
Efni og gildissvið.

1. Með reglum þessum eru gerðar kröfur um öryggi og hollustu við skjávinnu í samræmi við skilgreiningar þær sem fram koma í 2. gr.